

آشنایی با بیماریهای احشایی

معدۀ

- ▶ سلامت اعضای بدن به سلامت مزاج و صحت عملکرد معدۀ وابسته است.
- ▶ برخی حکما معدۀ را از جمله اعضای رئیسه برشمرده اند .
- ▶ معدۀ "عضو مشارک " اندام های بدن

سوء مزاج های ساده معده

علائم مشترک در سوء مزاج های ساده معده:

- ▶ معده سبک
- ▶ ادرار صاف و رقیق
- ▶ چنانچه پس از خوردن غذای سالم، بیمار را به قی و ادرار کنیم، در قی بیمار خلطی از اخلاط بدن مشاهده نمی شود

سوء مزاج مادی معده (خلطی)

- ▶ علائم مشترک در سوء مزاج های مادی معده (خلطی):
- ▶ سنگینی معده
- ▶ نفخ و قراقر
- ▶ بول تخین غلیظ
- ▶ چنانچه پس از خوردن غذای سالم ،بیمار را به قی وادار می کنیم ،
خلطی از اخلاط بدن مشاهده می شود.
- ▶ غثیان قویترین علامت سوء مزاج مادی است

سوء مزاج گرم ساده معده

- ▶ تشنگی مفرط
- ▶ هضم قوی
- ▶ خشکی دهان
- ▶ التهاب معده
- ▶ انتفاع از مبردات
- ▶ کمی اشتها
- ▶ مصرف خوراکی های حار یا قرار گرفتن در هوای گرم قبل از
ابتلا
- ▶ غذاهای سرد و غلیظ مانند کله پاچه به خوبی هضم می شود

علائم سوء مزاج گرم مادی صفراوی معده

- ▶ تلخی دهان
- ▶ غثیان
- ▶ خروج صفرا در قی، براز (مدفوع) و بول
- ▶ آروغ دخانه بعد از صرف غذا، آروغ بدبو و تیز
- ▶ احساس بوی ماهی گندیده و مغز های فاسد شده مثل مغز گردو
- ▶ زردی بول و براز
- ▶ گزش فم معده بعد از صرف غذا

علائم سوء مزاج گرم و تر همراه با ماده رطوبتی بلغمی

- ▶ بی مزگی طعم دهان
- ▶ کثرت ترشح لعاب دهان به خصوص هنگام گرسنگی
- ▶ کثرت غثیان
- ▶ تغییر طعم غذای مصرف شده به نموست و عفوصت

علائم سوء مزاج سرد و خشک مادی سوداوی معده

- ▶ میل شدید به غذا
- ▶ نفخ زیاد
- ▶ سوزش (حرقت) معده
- ▶ حموضت معده (ترش کردن) به ویژه زمانی که بیمار گرسنه باشد
- ▶ قی مکرر حامض مضرس (ترشی ایی که سبب کند شدن دندان ها می شود)
- ▶ بقیه علایم غلبه سودا

علائم سوء مزاج سرد و تر مادی بلغمی لزج معده

- ▶ کمی اشتها
- ▶ کمی عطش
- ▶ خروج بلغم باقی
- ▶ میل به مصرف غذاهای خشک که در آن حدت و حرافت بود
- ▶ نفخ و تمدد و غثیان بعد از خوردن غذا
- ▶ احساس راحتی پس از آروغ
- ▶ تخمه
- ▶ زیادی آب دهان به ویژه وقت خواب
- ▶ قی بلغمی

کبد

- ▶ از اعضای رئیسه است
- ▶ کبد معدن روح طبیعی و قوای طبیعی است
- ▶ وظیفه مهم کبد: تبدیل کیلوس معدی به کیموس

علائم مشترک در سوء مزاج گرم (حار) کبد

- ▶ ادرار زرد و رنگین
- ▶ التهاب و تب و احتراق خون
- ▶ سردرد زیاد
- ▶ یبوست
- ▶ ملمس کبد : گرم بدون احساس درد
- ▶ علائم پوستی
- ▶ زبان : دارای خشونت
- ▶ عطش شدید
- ▶ اشتهای کم
- ▶ تضرر از گرمی بخشها و انتفاع از سردی بخشها

علائم مشترک در سوء مزاج سرد (بارد) کبد

- ▶ ادرار سفید رقیق
- ▶ مدفوع: گاهی خشک، کم و بی بو و گاهی رطب مایل به سفیدی و کم بو
- ▶ سفیدی زبان و لب ها
- ▶ بی رونقی رنگ چهره که گاه سیاه مایل به سبزی است و گاه زرد مایل به پسته ای
- ▶ کم خونی و عسر جریان آن
- ▶ کثرت بلغم
- ▶ عطش کم
- ▶ گرسنگی مفرط

علائم مشترک سوء مزاج گرم (حار) کلیه

- ▶ ادرار: رنگین (سرخ یا زرد) با سوزش، بدبو، وجود چربی در سطح ادرار
- ▶ ملمس کلیه گرم
- ▶ تشنگی زیاد
- ▶ تکرر ادرار و گاهی بی اختیاری ادراری
- ▶ احساس حرارت در مجرای ادرار به هنگام ادرار
- ▶ میل جنسی زیاد
- ▶ تسکین علائم با ضمادات سرد بر روی کلبه
- ▶ تضرر از ادویه دارای طبیعت گرم (حار)
- ▶ تقدم تناول اغذیه و ریاضت مفرط و تعب و خواب بر فرش گرم

علائم مشترک در سوء مزاج سرد کلیه

- ▶ قاروره (ادرار) : سفید
- ▶ رنگ چهره سفید
- ▶ ملمس کلیه سرد
- ▶ وجود ضعف و انحنای پشت پیران
- ▶ کاهش میل جنسی
- ▶ عدم تشنگی
- ▶ تضرر از سردی
- ▶ تقدم سبب سرد مزاج

بیماری های رحم

- ▶ ابن سینا معتقد است ابتلای مکرر زنان به بیماری های رحم، موجب پیدایش ضعف کبد می شود .
- ▶ رحم رابطه تنگاتنگی با برخی اندام های دیگر به ویژه مغز دارد.
- ▶ حکما برای رحم چهل و یک بیماری ذکر کرده اند.

سوء مزاجهای رحم

روش اول تشخیص سوء مزاج رحم

- ▶ به بیمار توصیه شود هنگام خواب، قطعه ای پارچه کتان (پنبه ای) در زهدان قرار دهد و صبح خارج و در سایه خشک کند. پس از خشک شده پارچه، از روی اثر رنگی که بر پارچه مشاهده می شود می توان نوع مزاج رحم را به شرح زیر تعیین کرد.
- ▶ رنگ سرخ دلیل غلبه خون بر رحم
- ▶ رنگ سفید دلیل غلبه بلغم بر رحم
- ▶ رنگ زرد دلیل غلبه صفرا بر رحم
- ▶ رنگ سیاه، سبز یا کبود دلیل غلبه سودا بر رحم

روش دوم تشخیص سوء مزاج رحم

علامه سوء مزاج گرم

- ▶ خون حیض ، غلیظ سرخ رنگ یا سیاه ، و بد بو است .
- ▶ لب بیمار خشک است .
- ▶ موهای روییده در ناحیه شرمگاهی بسیار زیاد است .
- ▶ طپش غیر طبیعی قلب (خفقان) در بیمار دیده می شود .
- ▶ ملمس بدن بیمار گرم است .
- ▶ ادرار در ایام طهر و پاکی رنگین است .

علائم سوء مزاج سرد رحم

- ▶ احتباس طمث (آمنوره) ثانویه یا خون قاعدگی کم، رقیق و سفید
- ▶ ایام طهر و پاکی طولانی
- ▶ این افراد به مصرف غذاهای سرد و غلیظ عادت دارند .
- ▶ موهای ناحیه شرمگاهی کم و تنک است .
- ▶ ادرار بیمار در در ایام طهر و پاکی کم رنگ است

▶ علایم سوء مزاج تر رحم

- ▶ خون قاعدگی زیاد و رقیق است .
- ▶ در این بیماران همواره " سیلان " (ترشحات) زیاد رحم و تری فم رحم مشاهده می شود .
- ▶ سابقه سقط در سه ماهه اول بارداری در آنان وجود دارد .

▶ علایم سوء مزاج خشک رحم

- ▶ در این افراد مقدار خونریزی ایام حیض کم است .
- ▶ کمی ترشحات رحمی
- ▶ خشکی اندام آمیزشی (مقاربت دردناک)
- ▶ لاغری عام بدن (هزال)

اوجاع مفاصل (دردهای مفصلی)

علامت اوجاع مفاصل ناشی از سوء مزاج ساده

- ▶ درد به تدریج و اندک اندک اشتداد پیدا می کند
- ▶ بدون سنگینی
- ▶ بدون ورم
- ▶ ملمس در نوع حار آن، گرم، و در نوع بارد، سرد، و در نوع یابس، خشکی ملمس احساس می شود

علائم اوجاع مفاصل ناشی از سوء مزاج دموی

- ▶ علائم غلبه خون
- ▶ رنگ اندام سرخ
- ▶ دردهای ضربانی
- ▶ احساس تمدد در عضو
- ▶ ملمس محل وجع به شدت حار
- ▶ انتفاخ و ورم در اندام

علائم اوجاع مفاصل ناشی از سوء مزاج صفراوی

- ▶ رنگ عضو زرد
- ▶ درد و التهاب شدید
- ▶ تشنگی زیاد
- ▶ ادرار بسیار زرد رنگ
- ▶ احساس درد نزدیک به ظاهر جلد
- ▶ تشدید درد با گرما و تسکین با سردی

علائم اوجاع مفاصل ناشی از سوء مزاج بلغمی

- ▶ احساس ثقل و سنگینی در مفاصل
- ▶ رنگ اندام سفید
- ▶ ورم نرم و منبسط
- ▶ ملمس اندام سرد
- ▶ درد متمایل به عرض و عمق اندام
- ▶ ادرار بیمار غلیظ و سفید
- ▶ تشدید با سردی و تسکین با گرما
- ▶ بیشتر مفاصل نیمه راست بدن درگیر است

علائم اوجاع مفاصل ناشی از سوء مزاج سوداوی

- ▶ ورم صلب
- ▶ رنگ آن تیره و متمایل به کبودی
- ▶ جلد بیمار خشک
- ▶ نبض بیمار صلب و بطنی و متفاوت
- ▶ سایر علائم غلبه سودا
- ▶ بیشتر مفاصل نیمه چپ بدن درگیر است